

ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Τζιφάκης Νικόλαος

(2) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	5020Y-1	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΟΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>		ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ
Διαλέξεις		3	1,6
Προφορική παρουσίαση ατομικής έκθεσης			0,9
Τελικές εξετάσεις			2,3
Σύνολο			≈5
Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων	ΕΙΔΙΚΟΥ ΥΠΟΒΑΘΡΟΥ		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	ΕΛΛΗΝΙΚΗ (ΚΑΤ' ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΣΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS)		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uop.gr/courses/231/		

(3) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Ο στόχος του μαθήματος είναι οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν πλήρως την πολυπλοκότητα της διαδικασίας χάραξης και άσκησης της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ ανά θεματική περιοχή. Οι φοιτητές/τριες θα γνωρίζουν πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις εξωτερικής πολιτικής στην ΕΕ και θα αντιληφθούν τη σύνθετη αλληλεπίδραση και εξισορρόπηση των υπερεθνικών, διακυβερνητικών και εθνικών θεσμών που εμπλέκονται άμεσα και ενεργά σε αυτόν τον τομέα πολιτικής. Παράλληλα, θα εισαχθούν στις βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις και αναλυτικές έννοιες που ερμηνεύουν και αποτιμούν την πρόοδο που έχει συντελεσθεί ως προς την ανάπτυξη μιας Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας.

Ειδικότερα, με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να:

- Γνώσεις:
 - ✓ είναι εξοικειωμένοι με τις βασικές εννοιολογικές κατηγορίες, θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικές μεθόδους μελέτης της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, δηλαδή, με ένα συγκροτημένο και συνεκτικό κεκτημένο γνώσης, που τους/ις επιτρέπει να εμβαθύνουν

- ✓ και να διευρύνουν τους ορίζοντες ανάλυσης για θέματα ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο,
- ✓ έχουν αποκτήσει πολύπλευρο και πολύ-επίπεδο υπόβαθρο γνώσεων, που τους/ις επιτρέπει να αντιλαμβάνονται και να αξιοποιούν τη δυναμική της επιστημονικής εξέλιξης και της καινοτομίας που αναπτύσσεται στο γνωστικό πεδίο της ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής,
- ✓ καλλιεργούν αναλυτική και κριτική γνώση των εξειδικευμένων γνωστικών αντικειμένων της μελέτης της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και της ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής, όπως και των διαφορετικών τρόπων έρευνας, μελέτης και συγγραφής.

• Δεξιότητες:

- ✓ αξιοποιούν, προσαρμόζουν και εφαρμόζουν τις γνώσεις και τις μεθόδους έρευνας που έχουν αποκτήσει για να αναλύουν ιδέες και πληροφορίες, να διερευνούν διαχρονικά και επίκαιρα θέματα και να αποκτούν νέα γνώση σε αντικείμενα σχετικά με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ και την ανάλυση εξωτερικής πολιτικής,
- ✓ μαθαίνουν, χρησιμοποιώντας με επιστημονικό τρόπο το γνωσιολογικό υπόβαθρο και τα αναλυτικά εργαλεία που έχουν αποκτήσει και τις ποικίλες, έντυπες και διαδικτυακές, πηγές αναφοράς και τεκμηρίωσης που είναι διαθέσιμες, να επιχειρηματολογούν, να διατυπώνουν ιδέες και απόψεις, να επιλύουν προβλήματα και να διαμορφώνουν προτάσεις πολιτικής για διεθνή και ευρωπαϊκά ζητήματα,
- ✓ αναπτύσσουν και επικοινωνούν, γραπτώς και προφορικά, σε ειδικά ή γενικά ακροατήρια και σε ευρύτερες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών και της κοινής γνώμης, έγκυρες απόψεις και κρίσεις, με τεκμηριωμένο, αναλυτικό και κριτικό λόγο ή αντίλογο, για θέματα και σε αντικείμενα που εμπίπτουν στα γνωστικά πεδία της μελέτης της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και της ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής.

• Ικανότητες:

- ✓ είναι σε θέση υπό επίβλεψη, εφαρμόζοντας τα καθιερωμένα επιστημονικά πρότυπα, να σχεδιάζουν, να υλοποιούν και να υποστηρίζουν, ατομικά και συλλογικά, ερευνητικές εργασίες σε θέματα που άπτονται της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και της ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής,
- ✓ διαθέτουν επαρκή αυτονομία και κατάλληλα εχέγγυα επαγγελματισμού και κοινωνικής υπευθυνότητας προκειμένου, σε καθορισμένα πλαίσια, να μεταφέρουν, να αναπτύσσουν, να προσαρμόζουν και να εφαρμόζουν στην πράξη τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν μάθει.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
 Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
 Λήψη αποφάσεων
 Αυτόνομη εργασία
 Ομαδική εργασία
 Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
 Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
 Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
 Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
 Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
 Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
 Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
 Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

 Άλλες...

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα είναι εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες γνώσεις για τη διεξαγωγή βασικής εμπειρικής έρευνας σχετικά με συγκεκριμένες πτυχές της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ και θα έχουν αναπτύξει σε κάποιον βαθμό την ικανότητα κριτικής αξιολόγησης των εξωτερικών πολιτικών και σχεδιάζονται και εφαρμόζονται.

(4) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα προσφέρει μια οπτική υπό το πρίσμα της ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής στη λήψη αποφάσεων και την υλοποίησή τους στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Ειδικότερα, εξετάζεται η περίπλοκη αλληλεπίδραση των υπερεθνικών και διακυβερνητικών θεσμών της ΕΕ και των κυβερνήσεων των κρατών-μελών ανά τομέα/θεματική της εξωτερικής πολιτικής. Η Ένωση προσεγγίζεται ως ένας *sui generis* διεθνής δρώντας και φωτίζονται οι πιο σημαντικές μεταβλητές που καθορίζουν την επιρροή της στο διεθνές σύστημα. Το

μάθημα διαρθρώνεται σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος μελετά κάθε διακριτή διάσταση της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ (π.χ. διπλωματία, εμπόριο, ασφάλεια και άμυνα κ.λπ.) και απαντά στα ακόλουθα ερωτήματα: Που εδράζεται η αρμοδιότητα για τη λήψη αποφάσεων και η ευθύνη για την άσκηση πολιτικής; Ποιοι παράγοντες εμπλέκονται και με βάση ποιους κανόνες και διαδικασίες λαμβάνονται οι σχετικές αποφάσεις; Ποια είναι και από εκπορεύονται τα διαθέσιμα μέσα και οι πόροι (π.χ. δυνατότητες) της ΕΕ για την άσκηση πολιτικής; Ποιες είναι οι σημαντικότερες προτεραιότητες της ΕΕ ανά τομέα/θέμα εξωτερικής πολιτικής και ποιο είναι το περιεχόμενο των στρατηγικών που η Ένωση έχει υιοθετήσει για την προώθηση των προτεραιοτήτων αυτών; Το δεύτερο μέρος επανεξετάζει την εξωτερική πολιτική της ΕΕ υπό το πρίσμα της θεωρίας και διερευνά ζητήματα όπως η ιδιαιτερότητα της ΕΕ ως διεθνούς δρώντα, οι προκλήσεις της επίτευξης της συνοχής, της συνέπειας και της αποτελεσματικότητας στην άσκηση εξωτερικής πολιτικής και το ζήτημα της δημοκρατικής νομιμότητας και της λογοδοσίας της χάραξης πολιτικής. Τέλος, το τρίτο μέρος επικεντρώνεται σε πρόσφατες εμπειρικές περιπτωσιολογικές μελέτες στις οποίες οι φοιτητές παρουσιάζουν εργασίες οι οποίες βασίζονται στην εφαρμογή των εννοιών και της γνώσης που συζητήθηκαν νωρίτερα στο μάθημα.

Διάρθρωση Μαθήματος

Η Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής και η μελέτη των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ – Η ανάπτυξη της εξωτερικής πολιτικής της ΕΚ/ΕΕ διαχρονικά – Η άσκηση διπλωματίας από την ΕΕ και η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας – Η Εμπορική πολιτική της ΕΕ – Η Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας – Η Αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ – Η Πολιτική της Διεύρυνσης της ΕΕ – Η ΕΕ ως δρώντας εξωτερικής πολιτικής: Μια ρεαλιστική προσέγγιση – Η ΕΕ ως δρώντας εξωτερικής πολιτικής: Μια φιλελεύθερη προσέγγιση – Η ΕΕ ως δρώντας εξωτερικής πολιτικής: Μια κονστρουκτιβιστική προσέγγιση – Η γραφειοκρατική οπτική και άλλες θεωρητικές προσεγγίσεις στην χάραξη της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ – Περιπτωσιολογικές Μελέτες: Παρουσιάσεις εργασιών.

Το μάθημα αναπτύσσεται σε 13 ενότητες.

Τίτλος ενότητας	Βιβλιογραφία	Σύνδεσμος παρουσίασης
1. Η Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής και η μελέτη των εξωτερικών σχέσεων της ΕΕ	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Keukeleire, S., & Delreux, T. <i>Η Εξωτερική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2023. ΚΕΦ. 1. Μπλαβούκος, Σ. (2019). «Το Σύστημα Παραγωγής Εξωτερικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Στο Σ. Μπλαβούκος, Δ. Μπουραντώνης και Π. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, σελ. 35-52. White, B. (2004). "Foreign policy analysis and European foreign policy". In: B. Tonra and T. Christiansen (eds), <i>Rethinking European Union Foreign Policy</i>. Manchester: Manchester University Press, 45-61. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Larsen, H. (2009). "A distinct FPA for Europe? Towards a comprehensive framework for analysing the foreign policy of EU member states", <i>European Journal of International Relations</i>, 15(3), 537-566. Valerie M. Hudson, <i>Ανάλυση εξωτερικής πολιτικής</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2017, ΚΕΦ. 1. Κρίστοφερ Χιλ, <i>Η εξωτερική πολιτική τον 21^ο αιώνα</i>. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2018, ΚΕΦ. 1.	

	Χαράλαμπος Τσαρδανίδης, <i>Το σύστημα λήψης αποφάσεων στην εξωτερική πολιτική</i> , Αθήνα: Παπαζήσης, 2006, Εισαγωγή.	
2. Η ανάπτυξη της εξωτερικής πολιτικής της ΕΚ/ΕΕ διαχρονικά	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Keukeleire, S., & Delreux, T. <i>Η Εξωτερική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2023. ΚΕΦ. 2. Bindi, F. (2010). "European Union Foreign Policy: A Historical Overview". In: Bindi, F. (ed.), <i>The foreign policy of the European Union: assessing Europe's role in the world</i>. Washington, DC: Brookings Institution Press, 13-40. (1988). <i>European Political Cooperation (EPC)</i>. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities. Gainar, M. (2020). "European Political Cooperation (1970-1993)", <i>Digital Encyclopedia of European History</i>, https://ehne.fr/en/node/12237 Πρόσθετη Βιβλιογραφία Salmon, T. C. (1992). "Testing times for European political cooperation: the Gulf and Yugoslavia, 1990–1992", <i>International Affairs</i>, 68(2), 233-253. Schneider, G., & Seybold, C. (1997). "Twelve tongues, one voice: An evaluation of European Political Cooperation", <i>European Journal of Political Research</i>, 31(3), 367-396. Holland, M. (1991). (ed.) <i>The future of European Political Cooperation: Essays on theory and practice</i>. New York: St. Martin's Press. Murphy, D. T. (1989). "European political cooperation after the Single European act: the future of foreign affairs in the European Communities", <i>Boston College International and Comparative Law Review</i>, 12(2), 335- 355. Stein, E. (1983). "European Political Cooperation (EPC) as a component of the European foreign affairs system", <i>Zeitschrift für ausländisches öffentliches Recht und Völkerrecht</i>, 43(1), 49-69. Allen, D., Rummel, R., & Wessels, W. (1982). <i>European political cooperation: Towards a foreign policy for Western Europe</i>. London: Butterworth Scientific.	
3. Η άσκηση διπλωματίας από την ΕΕ και η Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία	

	Keukeleire, S., & Delreux, T. <i>Η Εξωτερική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2023. ΚΕΦ. 6. Smith, M. H. (2015). "The EU as a Diplomatic Actor in the Post- Lisbon Era: Robust or Rootless Hybrid?", Koops, J. A., & Macaj, G. (eds) <i>The European Union as a diplomatic actor</i>. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 11-30. Duke, S. (2017), "Foreign Policy and Diplomacy". In: Hadfield, A., Manners, I., and Whitman, R. G. (eds), <i>Foreign Policies of EU Member States: Continuity and Europeanisation</i>. Abingdon, Oxon: Routledge. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Kleistra, Y. and van Willigen, N. (2015). "Evaluating the Impact of EU Diplomacy: Pitfalls and Challenges", Koops, J. A., & Macaj, G. (eds), <i>The European Union as a diplomatic actor</i>. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 52-68. Allen, D. (2012). "The Common Foreign and Security Policy". In: Jones, E., & Menon, A., Weatherill, S. (eds) <i>The Oxford Handbook of the European Union</i>. Oxford: Oxford University Press. Sjursen, H. (2015). "Towards a Common Foreign and Security Policy: Achievements and challenges". In: Magone, J. M. (ed.), <i>Routledge Handbook of European Politics</i>. London: Routledge, 890-909. Bergmann, J. (2019). <i>The European Union as International Mediator: Brokering Stability and Peace in the Neighbourhood</i>. Cham: Springer. Chaban, N., Miskimmon, A., & O'Loughlin, B. (2019). "Understanding EU crisis diplomacy in the European neighbourhood: strategic narratives and perceptions of the EU in Ukraine, Israel and Palestine", <i>European Security</i>, 28(3), 235-250. Keukeleire, S. (2014). "Lessons for the Practice and Analysis of EU Diplomacy from an 'Outside-in' Perspective", In: Gstöhl, S. and Lannon, E. (eds), <i>The neighbours of the European Union's neighbours: diplomatic and geopolitical dimensions beyond the European neighbourhood policy</i>. Surrey: Ashgate, 227-241. Keukeleire, S. (2003). "The European Union as a diplomatic actor: internal, traditional, and structural diplomacy", <i>Diplomacy and Statecraft</i>, 14(3), 31-56.	
4. Η Εμπορική πολιτική της ΕΕ	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία	

	Μπλαβούκος, Σ. (2019). «Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε Διεθνείς Οικονομικούς Οργανισμούς: Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ)». Στο Σ. Μπλαβούκος, Δ. Μπουραντώνης και Π. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, σελ. 133-156. Keukeleire, S., & Delreux, T. <i>Η Εξωτερική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2023. ΚΕΦ. 8. Rabinovych, M. (2021). <i>EU Regional Trade Agreements: An Instrument of Promoting the Rule of Law to Third States</i>. Routledge, Ch. 2. Young, A. R. and Peterson, J. (2015). "Trade". In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (eds), <i>The SAGE handbook of European foreign policy</i>. London: SAGE, 837-852. Woolcock, S. (2012). <i>European Union economic diplomacy: the role of the EU in external economic relations</i>. London: Ashgate, Ch. 3 & 4. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Kleimann, D. (2011). "Taking stock: EU Common Commercial Policy in the Lisbon Era", <i>CEPS Working Document</i>, No. 346, April. Damro, C. (2012). "Market power Europe", <i>Journal of European Public Policy</i>, 19(5), 682-699. Damro, C. (2015). "Market power Europe: exploring a dynamic conceptual framework", <i>Journal of European Public Policy</i>, 22(9), 1336-1354. Dür, A. (2008). "Bringing economic interests back into the study of EU trade policy-making", <i>The British Journal of Politics and International Relations</i>, 10(1), 27-45. Baldwin, M. (2006). "EU trade politics— heaven or hell?", <i>Journal of European Public Policy</i>, 13(6), 926-942. Dür, A., & Elsig, M. (2011). "Principals, agents, and the European Union's foreign economic policies", <i>Journal of European Public Policy</i>, 18(3), 323-338. Reichert, M. S., & Jungblut, B. M. (2007). "European Union external trade policy: Multilevel principal-agent relationships", <i>Policy Studies Journal</i>, 35(3), 395-418.	
5. Η Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία	

	Keukeleire, S., & Delreux, T. <i>Η Εξωτερική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2023. ΚΕΦ. 7. Κοππά, Μ. (2019). «Εξωτερική Πολιτική, Άμυνα και Ασφάλεια της ΕΕ μετά την Παγκόσμια Στρατηγική Ασφάλειας». Στο Σ. Μπλαβούκος, Δ. Μπουραντώνης και Π. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, σελ. 211-232. Τζιφάκης, Ν. & Φακιολάς, Ε. Τ. (2006). «Οι Ειρηνευτικές Στρατιωτικές Επιχειρήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια: Το Κενό 'Βούλησης-Εφαρμογής'», <i>Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης</i>, 28, Νοέμβριος, 85-107. Menon, A. (2012). "Defense Policy". In: Jones, E., & Menon, A., Weatherill, S. (eds) <i>The Oxford Handbook of the European Union</i>. Oxford: Oxford University Press. Anderson, S. B. (2015). "The EU Defence Debate: What Kind of Power Is It?". In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (eds), <i>The SAGE Handbook of European Foreign Policy</i>. London: SAGE, 928-944. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Κοππά, Μ. (2017). <i>Η κοινή πολιτική άμυνας και ασφάλειας: Η ιστορία, οι θεσμοί, οι στρατηγικές</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη. Τζιφάκης, Ν. & Φακιολάς, Ε. Τ. (2008). «Οι Αστυνομικές Αποστολές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια: Μια Συστηματική Αποτίμηση», <i>Βήμα Κοινωνικών Επιστημών</i>, ΙΔ' (53), 163-193. Juncos, A. E. (2017), "Security and Defence". In: Hadfield, A., Manners, I., and Whitman, R. G. (eds), <i>Foreign Policies of EU Member States: Continuity and Europeanisation</i>. Abingdon, Oxon: Routledge. Posen, B. R. (2006). "European Union security and defense policy: response to unipolarity?", <i>Security studies</i>, 15(2), 149-186. Bickerton, C. J., Irondelle, B., & Menon, A. (2011). "Security Co-operation beyond the Nation-State: The EU's Common Security and Defence Policy", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 49(1), 1-21. Hofmann, S. C. (2011). "Why institutional overlap matters: CSDP in the European security architecture", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 49(1), 101-120. Grevi, G., Helly, D. and Keohane, D. (eds) (2009) <i>European Security and Defence Policy: The First</i>	
--	---	--

	10 Years (1999–2009). Paris: European Union Institute for Security Studies. Howorth, J. (2007). <i>Security and Defence Policy in the European Union</i>. Basingstoke: Palgrave Macmillan. Menon, A. (2009). “Empowering paradise? The ESDP at ten”, <i>International Affairs</i>, 85(2), 227-246. Sangiovanni, M. E. (2003). “Why a common security and defence policy is bad for Europe”, <i>Survival</i>, 45(4), 193-206. Mérand, F. (2008). <i>European Defence Policy: Beyond the Nation State</i>. Oxford: Oxford University Press. Giegerich, B., & Wallace, W. (2004). “Not such a soft power: the external deployment of European forces”, <i>Survival</i>, 46(2), 163-182. Hyde-Price, A. (2004). “European security, strategic culture, and the use of force”, <i>European security</i>, 13(4), 323-343. Rynning, S. (2011). “Realism and the common security and defence policy”, <i>Journal of Common Market Studies</i>, 49(1), 23-42. Hill, C. (1993). “Capability expectations gap or conceptualising Europe’s international role”, <i>Journal of Common Market Studies</i>, 31(3): 305–28.	
6. Η Αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Keukeleire, S., & Delreux, T. <i>Η Εξωτερική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2023. ΚΕΦ. 8. Orbie, J. and Lightfoot, S. (2017), “Development: Shallow Europeanisation?”. In: Hadfield, A., Manners, I., and Whitman, R. G. (eds), <i>Foreign Policies of EU Member States: Continuity and Europeanisation</i>. Abingdon, Oxon: Routledge. Carbone, M. (2015). “Development and Foreign Aid”. In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (eds), <i>The SAGE Handbook of European Foreign Policy</i>. London: SAGE, 898-912. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Farrell, M. (2008). “Internationalising EU development policy”, <i>Perspectives on European Politics and Society</i>, 9(2), 225-240. Holden, P. (2009). <i>In Search of Structural Power: EU Aid Policy as a Global Political Instrument</i>. Aldershot: Ashgate, Ch. 1 & 2.	

	Woolcock, S. (2012). <i>European Union economic diplomacy: the role of the EU in external economic relations</i>. London: Ashgate, Ch. 6. Bonaglia, F., Goldstein, A. and Petito, F. (2006). "Values in European Union development cooperation policy," In: S. Lucarelli and I. Manners (eds), <i>Values and Principles in European Union Foreign Policy</i>. London: Routledge, 164–84. Smith, M. (2013). "Foreign policy and development in the post-Lisbon European Union", <i>Cambridge Review of International Affairs</i>, 26(3), 519-535. S. Grimm, S. Gänzle, and D. Makhan (2012). "The European Union and Global Development: An 'Enlightened Superpower' in the Making?". In: S. Gänzle, S. Grimm and D. Makhan (eds), <i>The European Union and Global Development: An 'Enlightened Superpower' in the Making?</i> London: Palgrave Macmillan, 1–16. Orbie, J. (2012). "The EU's role in development: a full-fledged development actor or eclipsed by superpower temptations?". In: S. Gänzle, S. Grimm and D. Makhan (eds), <i>The European Union and Global Development: An 'Enlightened Superpower' in the Making?</i> London: Palgrave Macmillan, 17–36. Arts, K., & Dickson, A. K. (2004). (eds) <i>EU development cooperation: from model to symbol</i>. Manchester: Manchester University Press. Carbone, M. (2007). <i>The European Union and International Development: The Politics of Foreign Aid</i>. London: Routledge. Carbone, M. (2010), "The European Union, good governance and aid coordination", <i>Third World Quarterly</i>, 31(1), 13–29. Bartels, L. (2007). "The trade and development policy of the European Union", <i>European Journal of International Law</i>, 18(4), 715-756. Young, A. R., & Peterson, J. (2013). "'We care about you, but...': The politics of EU trade policy and development", <i>Cambridge Review of International Affairs</i>, 26(3), 497-518. Carbone, M., & Orbie, J. (2014). "Beyond economic partnership agreements: The European Union and the trade–development nexus", <i>Contemporary Politics</i>, 20(1), 1-9. Keukeleire, S., & Raube, K. (2013). "The security–development nexus and securitization in the EU's policies towards developing countries", <i>Cambridge Review of International Affairs</i>, 26(3), 556-572.	
--	---	--

	Lightfoot, S., & Szent-Iványi, B. (2014). "Reluctant Donors? The Europeanization of International Development Policies in the New Member States", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 52(6), 1257-1272. McLean, E. V. (2012). "Donors' preferences and agent choice: Delegation of European development aid", <i>International Studies Quarterly</i>, 56(2), 381-395.	
7. Η Πολιτική της Διεύρυνσης της ΕΕ	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Τζιφάκης, Ν. (2019). "Η πολιτική της διεύρυνσης διαχρονικά: Μια αποτίμηση". Στο Σ. Μπλαβούκος, Δ. Μπουραντώνης και Π. Τσάκωνας (επιμ.), <i>Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης</i>, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, σελ. 233-255. Müftüler-Baç, M. (2017), "Enlarging the European Union: Member State preferences and institutional dynamics". In: Hadfield, A., Manners, I., and Whitman, R. G. (eds), <i>Foreign Policies of EU Member States: Continuity and Europeanisation</i>. Abingdon, Oxon: Routledge. Johansson-Nogués, E. (2015). "Enlargement". In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (Eds.), <i>The SAGE Handbook of European Foreign Policy</i>. London: SAGE, 152-165. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Börzel, T. A., Dimitrova, A., & Schimmelfennig, F. (2017). "European Union enlargement and integration capacity: concepts, findings, and policy implications", <i>Journal of European Public Policy</i>, 24(2), 157-176. Grabbe, H. (2002). "European Union conditionality and the <i>acquis Communautaire</i>", <i>International Political Science Review</i>, 23(3), 249-268. Grabbe, H. (2014). "Six lessons of enlargement ten years on: the EU's transformative power in retrospect and prospect", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 52, 40-56. Moravcsik, A. and M. A. Vachudova (2003). "National interests, state power, and EU enlargement", <i>East European Politics and Societies</i>, 17(1), 42-57. Noutcheva, G. et al. (2004). "Europeanization and secessionist conflicts: concepts and theories", <i>Journal on ethnopoliitics and minority issues in Europe</i>, 1. Schimmelfennig, F., and Sedelmeier, U. (2020). "The Europeanization of Eastern Europe: the	

	external incentives model revisited.” <i>Journal of European Public Policy</i>, 27(6), 814-833. Sedelmeier, U. (2008). “After conditionality: post-accession compliance with EU law in East Central Europe.” <i>Journal of European Public Policy</i>, 15(6), 806-825.	
8. Η ΕΕ ως δρώντας εξωτερικής πολιτικής: Μια ρεαλιστική προσέγγιση	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Manners, I. (2015). “Theories and myths of European foreign policy”. In: Magone, J. M. (ed.), <i>Routledge Handbook of European Politics</i>. London: Routledge, 875-889. Reichwein, A. (2015). “Realism and European Foreign Policy: Promises and Shortcomings”. In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (eds), <i>The SAGE handbook of European foreign policy</i>. London: SAGE, 99-120. Rynning, S. (2011). “Realism and the Common Security and Defence policy”, <i>Journal of Common Market Studies</i>, 49(1), 23-42. Bendiek, Annegret (2012) “European Realism in the EU's Common Foreign and Security Policy”. In: Cardwell, Paul. J. (ed.) <i>EU External Relations Law and Policy in the Post-Lisbon Era</i>. The Hague: Asser Press, 35–57. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Toje, A. (2011). “The European Union as a small power”, <i>Journal of Common Market Studies</i>, 49(1), 43-60. Hyde-Price, A. (2006). “‘Normative’ power Europe: a realist critique”, <i>Journal of European Public Policy</i>, 13(2), 217-234. Pollack, M. A. (2012). “Realist, Intergovernmentalist, and Institutional Approaches”. In: Jones, E., & Menon, A., Weatherill, S. (eds) <i>The Oxford Handbook of the European Union</i>. Oxford: Oxford University Press. Collard-Wexler, S. (2006). “Integration under anarchy: Neorealism and the European Union”, <i>European Journal of International Relations</i>, 12(3), 397-432. Grieco, J. M. (1996). “State interests and institutional rule trajectories: A neorealist interpretation of the Maastricht treaty and European economic and monetary union”, <i>Security Studies</i>, 5(3), 261-306. Rosato, S. (2011). “Europe's troubles: Power politics and the state of the European project”, <i>International Security</i>, 35(4), 45-86.	

	Toje, A. (2008). "The consensus—expectations gap: explaining Europe's ineffective foreign policy", <i>Security dialogue</i> , 39(1), 121-141.	
9. Η ΕΕ ως δρώντας εξωτερικής πολιτικής: Μια φιλελεύθερη προσέγγιση	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Manners, I. (2015). "Theories and myths of European foreign policy". In: Magone, J. M. (ed.), <i>Routledge Handbook of European Politics</i>. London: Routledge, 875-889. Beach, D. (2015). "Liberal International Relations Theory and EU Foreign Policy". In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (eds), <i>The SAGE handbook of European foreign policy</i>. London: SAGE, 86-98. Jørgensen, K. E. (2015). "Liberal Internationalism". In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (eds), <i>The SAGE handbook of European foreign policy</i>. London: SAGE, 501-513. Sandholtz, W. and Stone Sweet, A. (2012). "Neo-Functionalism and Supranational Governance". In: Jones, E., & Menon, A., Weatherill, S. (eds) <i>The Oxford Handbook of the European Union</i>. Oxford: Oxford University Press. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Moravcsik, A. (1993). "Preferences and power in the European Community: a liberal intergovernmentalist approach", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 31(4), 473-524. Macmillan, C. (2009). "The application of neofunctionalism to the enlargement process: The case of Turkey", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 47(4), 789-809. Smith, M. E. (2011). "A liberal grand strategy in a realist world? Power, purpose and the EU's changing global role", <i>Journal of European Public Policy</i>, 18(2), 144-163.	
10. Η ΕΕ ως δρώντας εξωτερικής πολιτικής: Μια κονστρουκτιβιστική προσέγγιση	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Manners, I. (2015). "Theories and myths of European foreign policy". In: Magone, J. M. (ed.), <i>Routledge Handbook of European Politics</i>. London: Routledge, 875-889. Aydin-Düzgit, S. (2015). "Social-Constructivist and Discursive Approaches to European Foreign Policy". In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (eds), <i>The SAGE handbook of European foreign policy</i>. London: SAGE, 137-149.	

	Schimmelfennig, F. (2012). "Constructivist Perspectives". In: Jones, E., & Menon, A., Weatherill, S. (eds) <i>The Oxford Handbook of the European Union</i>. Oxford: Oxford University Press. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Manners, I., & Whitman, R. (2003). "The 'difference engine': constructing and representing the international identity of the European Union", <i>Journal of European Public Policy</i>, 10(3), 380-404. Mérand, F. (2006). "Social representations in the European security and defence policy", <i>Cooperation and conflict</i>, 41(2), 131-152. Tonra, B. (2003). "Constructing the CFSP: The utility of a cognitive approach", <i>Journal of common market studies</i>, 41(4), 731-756. Meyer, C. O., & Strickmann, E. (2011). "Solidifying constructivism: How material and ideational factors interact in European defence", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 49(1), 61-81. Howorth, J. (2004). "Discourse, ideas, and epistemic communities in European security and defence policy", <i>West European Politics</i>, 27(2), 211-234. Fierke, K. M., & Wiener, A. (1999). "Constructing institutional interests: EU and NATO enlargement", <i>Journal of European Public Policy</i>, 6(5), 721-742. Diez, T. (2005). "Constructing the Self and Changing Others: Reconsidering Normative Power Europe", <i>Millennium</i>, 33(3), 613-636. Cebeci, M. (2012). "European foreign policy research reconsidered: constructing an 'Ideal Power Europe' through theory?", <i>Millennium</i>, 40(3), 563-583. Edwards, G. (2006). "Is there a security culture in the enlarged European Union?", <i>International Spectator</i>, 41(3), 7-23.	
11. Η γραφειοκρατική οπτική και άλλες θεωρητικές προσεγγίσεις στην χάραξη της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ	Προτεινόμενη Βιβλιογραφία Delreux, T. (2015). "Bureaucratic politics, new institutionalism and principal-agent models". In: Jorgensen, K. E., Aarstad, Å. K., Drieskens, E., Laatikainen, K., & Tonra, B. (Eds.), <i>The SAGE Handbook of European Foreign Policy</i>. London: SAGE, 152-165. Πρόσθετη Βιβλιογραφία Billiet, S. (2009). "Principal-agent analysis and the study of the EU: What about the EC's external relations?", <i>Comparative European Politics</i>, 7(4), 435-454.	

	Damro, C. (2007) "EU delegation and agency in international trade negotiations: A cautionary Comparison", <i>Journal of Common Market Studies</i>, 45(4): 883–903. Delreux, T. and Kerremans, B. (2010). "How agents weaken their principals' incentives to control: The case of EU negotiators and EU member states in multilateral negotiations", <i>Journal of European Integration</i>, 32(4): 357–74. Dür, A. and Elsig, M. (2011). "Principals, agents, and the European Union's foreign economic policies", <i>Journal of European Public Policy</i>, 18(3): 323–38. Vanhoonacker, S., Dijkstra, H., & Maurer, H. (2010). "Understanding the role of bureaucracy in the European security and defence policy: the state of the art", <i>European integration online papers</i>, 14.	
12. Περιπτώσιολογικές Μελέτες: Παρουσιάσεις εργασιών		
13. Περιπτώσιολογικές Μελέτες: Παρουσιάσεις εργασιών.		
Τρόποι αξιολόγησης φοιτητών/ανά βδομάδα:		
Βδομάδες 12-13	Τμηματική προφορική παρουσίαση ατομικών εκθέσεων από φοιτητές	
Τέλος βδομάδας 13	Υποβολή γραπτής ατομικής έκθεσης	
Εξεταστική περίοδος	Τελικές γραπτές εξετάσεις	

(5) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Η οργάνωση του μαθήματος (πχ ανακοινώσεις, πρόσθετο ηλεκτρονικό διδακτικό υλικό, επιλογή/υποβολή/βαθμολόγηση εργασιών κλπ) στηρίζεται στην αξιοποίηση του e-class. Στις περισσότερες παραδόσεις γίνεται παρουσίαση με τη χρήση υπολογιστή και projector. Η βαθμολογία καταχωρείται με τη χρήση της εφαρμογής classweb (https://e-secretary.uop.gr/classweb/) .	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες
	Έρευνα για την εκπόνηση Ατομικής Έκθεσης	4 Εβδ. x 3 ώρες x 1.5= 18 ώρες + 3 ώρες = 21 ώρες
	Προφορική παρουσίαση	1 ώρα επαφής + 3 ώρες προετοιμασίας= 4 ώρες
	Τελικές εξετάσεις	13 Εβδ. x 3 ώρες x 1,5 = 58,5 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	122,5 ώρες
	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	

Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	Η αξιολόγηση γίνεται στην ελληνική γλώσσα (κατ' εξαίρεση στα αγγλικά στους φοιτητές Erasmus) με βάσει την ακόλουθη διαδικασία: Γραπτές εξετάσεις: 80% Προφορική Παρουσίαση: 20% Συμμετοχή στα μαθήματα: 10% Η τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους βαθμολογιών. Ο βαθμός των γραπτών εξετάσεων στις οποίες τίθενται ερωτήσεις σύντομης απάντησης πολλαπλασιάζεται επί 0,80 (πχ 6x0,80=4,8). Ο βαθμός της προφορικής παρουσίασης (διάρκειας 6-7' με την προβολή αρχείου powerpoint) πολλαπλασιάζεται επί 0,20 (πχ 8x0,20=1,60). Το θέμα της προφορικής παρουσίασης θα πρέπει να σχετίζεται με κάποιο συγκεκριμένο ζήτημα εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ ή τις σχέσεις της Ένωσης με κάποια τρίτη χώρα ή περιοχή. Η παρουσίαση θα συζητά τους στόχους της ΕΕ, τις πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί και τα αποτελέσματά τους. Οι προφορικές παρουσιάσεις ακολουθούν πιστά τα ακαδημαϊκά πρότυπα εκπόνησης εργασιών (πχ. δομή και τεκμηρίωση) και λαμβάνουν <u>υποχρεωτικά</u> υπόψη τη σχετική επιστημονική βιβλιογραφία. Η αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης (AI) επιτρέπεται μόνο κατά το στάδιο της διεξαγωγής έρευνας και της αναζήτησης πληροφοριών. Η εκμετάλλευση της τεχνητής νοημοσύνης για τη συγγραφή της εργασίας επισύρει κυρώσεις. Η συμμετοχή στα μαθήματα μπορεί να ενισχύσει την τελική βαθμολογία του/της φοιτητή/τριας ως 10%. Η συμμετοχή στα μαθήματα προκύπτει από την επιτυχή ανταπόκριση του/της φοιτητή/τριας σε απροειδοποίητες εξετάσεις (ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών) που θα γίνουν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος είναι ο/η φοιτητής/τρια να πάρει προβιβασμό βαθμό (τουλάχιστον 5) στις γραπτές εξετάσεις. Σε αντίθετη περίπτωση, στην τελική βαθμολογία του/της δεν συνυπολογίζονται η προφορική παρουσίαση και η συμμετοχή στα μαθήματα. Κατοχυρώνονται, ωστόσο, οι βαθμολογίες αυτές για την αμέσως επόμενη εξεταστική περίοδο στην οποία θα συμμετάσχει.
---	--

(6) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βασικά εγχειρίδια:

1. Keukeleire, S., & Delreux, T. *Η Εξωτερική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο, 2023.
2. Σπύρος Μπλαβούκος, Δημήτρης Μπουραντώνης και Παναγιώτης Τσάκωνας (επιμ.), *Οι Εξωτερικές Σχέσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, 2019.

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Στην Ελλάδα τα σημαντικότερα περιοδικά που έχουν συστηματικά δημοσιεύσει άρθρα για ζητήματα εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ είναι τα ακόλουθα: *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, *Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης*, *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, *Αγορά Χωρίς Σύνορα*, *Επιστήμη και Κοινωνία*, *Το Βήμα των Διεθνών Σχέσεων*, *Φιλελεύθερη Έμφαση*, *Σύγχρονα Θέματα*, *Τετράδια Πολιτικού Διαλόγου*, *Έρευνας και Κριτικής*, *Ευρωπαϊκή Έκφραση*.

Παράλληλα υπάρχει πληθώρα διεθνών επιστημονικών περιοδικών που περιέχουν άρθρα σχετικά με την εξωτερική πολιτική της ΕΕ. Τα πιο γνωστά είναι τα εξής: *Cooperation and Conflict*, *European Foreign Affairs Review*, *European Security*, *The Hague Journal of Diplomacy*, *Journal of Common Market Studies*, *Journal of Contemporary European Studies*, *Journal of European Integration*, *Journal of European Public Policy*, *International Affairs*, *International Spectator*, *International Politics*, *Survival*, *The World Today*, *West European Politics*. Στα περισσότερα από αυτά τα περιοδικά υπάρχει ελεύθερη πρόσβαση μέσω vrn (σύνδεση με λογαριασμό e-mail του

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου) και από το εργαστήριο υπολογιστών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου μέσω του Hellenic Academic Library Network (HEALink). Η πιο περιεκτική μηχανή αναζήτησης είναι η επιστημονική βάση δεδομένων του Google: <http://scholar.google.com>

Στους/τις φοιτητές/τριες συνίσταται να παρακολουθούν συστηματικά τις διεθνείς εξελίξεις επικεντρώνοντας την προσοχή τους όχι τόσο στον ελληνικό περιοδικό και ημερήσιο τύπο, αλλά σε διεθνείς πηγές (πχ περιοδικά *Economist* και *Le Monde Diplomatique*, εφημερίδες *Politico*, *EU Observer*, *Euractiv*, *New York Times*, *Le Monde*, *The Guardian* και *The Washington Post* και ειδησεογραφικά δίκτυα *Euronews*, *AFP*, *Reuters*, *BBC*, *DW*, *Al Jazeera*, *CNN*).

Διαδικτυακοί τόποι

Μια ενδιαφέρουσα διεύθυνση με συνδέσμους σε κράτη, διεθνείς οργανισμούς, πανεπιστήμια, ερευνητικά ινστιτούτα και επιστημονικά περιοδικά είναι το International Relations and Security Network (<http://www.isn.ethz.ch/>).

Επίσης αξιόλογες είναι οι ακόλουθες ιστοσελίδες:

Foreign policy Association
<http://www.fpa.org/>

Foreign Policy Research Institute
<http://www.fpri.org/>

Council on Foreign Relations
<http://www.cfr.org/>

Brookings Institution
<http://www.brookings.edu/foreign-policy.aspx>

RAND Corporation
<http://www.rand.org/>

The European Council on Foreign Relations
<http://www.ecfr.eu/>

European Union Institute for Security Studies
<http://www.iss.europa.eu/>

FRIDE
<http://www.fride.org/>

International Crisis Group
<http://www.crisisgroup.org/>

Βιβλιοθήκες

Οι φοιτητές/τριες προτρέπονται να συμβουλευόμαστε συστηματικά τη βιβλιοθήκη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου καθώς και το Συλλογικό Κατάλογο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (<http://www.unioncatalog.gr/ucportal/>).

Παράλληλα, οι φοιτητές/τριες μπορούν να επισκέπτονται και τις βιβλιοθήκες που εδρεύουν στην Αθήνα και οι οποίες διαθέτουν αξιόλογες συλλογές τόμων βιβλίων και περιοδικών για θέματα εξωτερικής πολιτικής. Από αυτές, οι πιο σημαντικές είναι οι ακόλουθες:

- Εθνική Βιβλιοθήκη (Πανεπιστημίου 32),
- Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων (Σύνταγμα),
- Γεννάδειος Βιβλιοθήκη (Σουηδίας 61, Κολωνάκι),
- Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών (Συγγρού 136, στο παλαιό κτίριο),
- Βιβλιοθήκη του Πολιτικού Τμήματος του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Αιόλου 42-44 και Κολοκοτρώνη),
- Βιβλιοθήκη Διεθνών Σπουδών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Σίνα 14),
- Βιβλιοθήκη του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου (Ελ. Βενιζέλου 70),
- Βιβλιοθήκη του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Πατησίων 76),
- Βιβλιοθήκη του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ, Μεσογείων 14-18),
- Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Μεσογειακών Μελετών (Λυκαβηττού 4, Κολωνάκι),